

17 ARALIK ETKİLERİ VE **2005 SONRASI TEKSTİL SEKTÖRÜ**

17 Aralık 2004 Brüksel Zirvesi ile AB'nin Türkiye ile tam üyelik görüşmelerine başlaması konusunda önemli bir adım atılmıştır. Türkiye'de sivil toplum kuruluşlarının ve siyasi partilerin bu oluşum karşısında gösterdikleri tepkiler taban tabana zıtlık arz etmektedir. Bize göre Avrupa'nın federasyon kanadı 'günahı kadar' istemediği Türkiye'ye 'evet' demektir. Türkiye'ye 'evet' diyen bir Avrupa'da AB'yi federasyon yapısında gören ülkeler (Almanya, Fransa, Avusturya kanadı – old Europe) AB'yi 'bağımsız ülkelerin birliği' olarak gören ülkelere karşı (İngiltere, İtalya, İspanya kanadı) bu aşamada kaybetmişlerdir. Türkiye'nin AB'ye katılmasıyla üye ülkelerin tüm yürütme yasama güçlerini ağırlık merkezinin Türkiye'nin teşkil edeceği bir yapıya devretmeleri imkansız gibidir.

AB sürecindeki Türkiye ivme kazanmış ve dış kreditorleri nezdinde, süersini kestiremediğimiz, bir momentum kazanmıştır. Bu süreç, askeri jargonla, bir muharebenin kazanılmasıdır-savaşı kazanmaktan uzaktayız.

AB'ye odaklanan Türkiye'nin Rusya ile ilişkilerinde AB mevzuatına tabi olması durumunda Türkiye kadar Rusya'nın da kayıpları olacaktır. AB üyelik görüşmelerinde Türkiye'nin elini güçlendirecek adımlar Rusya tarafından atılmıştır. Rusya Cumhurbaşkanı Vladimir Putin, iki ülke arasındaki karşılıklı ekonomik ve siyasi işbirliği ve ticareti geliştirme amaçlı resmi bir ziyaret için 5 Aralık Pazar günü iki günlüğüne Türkiye'ye geldiğinde iki ülke arasında savunma, enerji ve finans konularında altı adet anlaşma imzalanmıştır.

Yakın gelecekte Eximbank'ın mal mukabili doğal gaz alımını finanse etmesi ile ilgili şemaların gündeme gelmesi Türk tekstilciliği açısından önemlidir. Çin rekabetine karşı (31 Aralık 2004 yılında Agreement on Textiles and Clothing-sözleşmesi sona ereceğinden her hangi bir gümrük ve kota uygulaması tekstil için yapılmayacaktır..

Among the eight measures, Chong said governments

böyle bir avantajın elde edilmesi çok yararlı olduğu açıktır.

Türkiye'ye AB perspektifinin verilmesi ile Türkiye'ye momentum kazandırdığını ve bu durumun tekstil sektörüne katkılarının olacağına inanıyoruz. Gümrük Birliği içinde bulunan Türkiye yurt dışından alacağı pamuk ve tekstil ürünlerini AB ülkelerine re – export edebilir(17.12.2004 www.iran.ru).

Yeni 2005 yılı Türk tekstiline şans da getirebilir: Bu ayın başında Hollanda'da yapılan Çin-AB zirvesinde Çin Başbakanı Wen Jiabao'dan Çin'in AB'ye olan ihracatını artırmada ılımlı davranmasını aksi taktirde ucuz Çin ürünlerine karşı tedbir mahiyetinde karşı önlemlerin alınacağı bildirildi. Çok geçmeden Çin, kendi isteği ile ihraç edeceği tekstil ürünlerine vergi uygulayacağını bildirmiştir (18.12.2004). Vergi uygulaması 6 tekstil ürünü konusunda olacağı açıklanmış ise de bunun hangi kalemleri kapsayacağı açıklanmamıştır. Çin Ticaret Bakanı Chong Quan bu verginin satılan ürünlerin fatura değeri üzerinden değil fakat miktar üzerinden alınacağı belirtilmiştir. Kendisi, 'bu durumda yüksek kaliteli tekstil ürünlerinin üretilmesine de zemin sağlanmış olacaktır' şeklinde demec vermiştir. 2005 yılı itibarıyla, korkulan gerçekleşmeyip tekstilde kontrolsüz bir serbest ticaretin ortaya çıkması belki de önlenmiştir. Çin'in bu tip ihracatı kısıtlayıcı önlemlere gitmesi 36 ülkeden 72 tekstilci firmanın Dünya Ticaret Örgütü'ne sunmuş olduğu ve kotaların 31 Aralık 2007 yılına kadar uzatılmasını talep edildiği İstanbul Deklarasyonunun etkileri açıkça görülmektedir.

Ülkeler de Çin üzerinde ihracatını azaltması yönünde telkinler yapmaktadırlar. Bu baskılar sonuç vermiş görünüyor. Çin bu baskılara uymuş görünmektedir, şimdilik. 2004 yılına kadar kota ile yapılan tekstil ihracatı miktarı %70 iken geri kalan %30 serbest ticarettir. 2005 yılından sonra kotalar kalksa bile bu kotaları Çin alacaktır diye bir net bir beyanda bulunamayız görünüyor. ABD ve AB 2005 yılına kadar 126 kalem mal üzerinde, tekstil ihracatının %60'ı kadar, kotaların kaldırılması için gerekli hazırlıkları tamamladıkları açıklanmıştır.

Çin, kotaların kaldırılması ile kazandığı avantaj sanıldığı kadar büyük olmayabilir. Çünkü Çin tekstil mallarının ihracatını kısıtlayıcı nitelikte bir karar almamış olsaydı bu durumda Dünya Ticaret Örgütü her hangi bir ülke DTÖ kurallarında yer alan ve 'iç pazarın etkilenmesi' ('disruption of the local market') esasına dayanan ithalatı kısıtlayıcı mahiyette 'tedbir' ('safeguard')lerin alması her zaman mümkündür. Örneğin Kasım 2004'de, ABD Çin'den yüklenen pamuk pantolon, yatak örtüsü ve T-shirtler hakkında 'safeguard' tedbirlerinin alınması için DTÖ'ye başvurmuştur. Çin, ABD'nin böyle bir savunmada bulunmasının 'safeguard' tedbirlerinin yersiz kullanılması teşkil etmekte olduğu yönündedir.